

“Euskal liburua ez den oro soberan dago Azokan”

Leopoldo Zugaza,
Durangoko Azokaren
sustatzailea (Deia)

argia.eus-en ikusgai

Sahara: gatazka politikoaren erdian

40 urte bete dira aurten Marokok Mendebaldeko Sahara okupatu zuela. Zer egoeratan dago beraien borroka? Nola bizi dugu hori Euskal Herritik?

Geuk be ondarrutarrez

Ba al dakizu zer den arrosinga ibiltzea? Eta kontixu? Jatorri anitzeko ondarrutarrak kamara aurrean.

Hiriguneetako biztanleen %98k aire kutsatua arnasten du

Asier Arrate Iruskiet
@AsierArrate

Europako Ingurumen Agentziak (EIA) aurkeztutako azken txostenaren arabera, aireko kutsadura maila oso altua da Europar Batasunean. 491.000 heriotza goiztiar izan ziren 2012an hainbat kutsatzaileraren eraginez.

2011 eta 2013ko datuak aztertu ditu EIAk txostenean. Jasotako informazioari esker ondorioztatu dute Europar Batasuneko hiri-inguruneetako biztanleen %98 bizi den tokietan kutsadurak gainditu egiten dituela Osasunaren Mundu Erakundeak (OME) gomendatutako mugak. Hiri batzuetan –hiri-inguruneetako biztanleen %30 hor bizi da– muga legalak ere gainditzen dira.

Europar Batasunean partikula finek heriotza gehien eragiten badituzte ere, kutsatzaile horrentzako muga legala aurten jarriko da indarrean. Kutsatzaile horiek, osasunean bakarrik ez, landareetan ere eragina dute eta uzten ekoizpena murrizten dute.

Aire kutsadurari aurre egiteko neurriak

Ekologistak Martxan taldeak aire kutsadura murrizteko gobernuek eta erakundeek hartu beharreko neurriak eman ditu: motordun ibilgailuen trafikoa murriztea, mugikortasuna murriztea, garraio publikoa indartzea –batez ere elektrikoa– eta bizikletei erraztasunak eskaintzea hirietan. Industrian, bestalde, ezinbestekotzat dute teknologia industrial onena eskuratzea kutsadura saihesteko, eta zentral termikoen ordez energia berriztagarrien alde egitea.

“Euskararen borroka gizarte hobe baten borroka izan behar du”

LOREA AGIRRE, JAKIN ALDIZKARIKO ZUZENDARIA

“Euskarak pasa behar du menderakuntza egoeran dauden beste prozesu guztietatik, eta feministari eskatzen badiot hizkuntza gutxituarekiko sentsibilitatea, euskaldun kontzientziadunari feminismoarekiko sentsible izatea eskatu behar diot. Berdin bazterretan dauden guztiekin. Mundu justuago eta duinago baten aldeko borrokan, elkarlanean joatea da bidea. Eta zuk exijitu, baina zuri ere exijituko dizute”. **HIRU DAMATXO IDEIA FAKTORIA / GURE BAZKA (2015/12/02)**

MANDELAREN HERIOTZAREN BIGARREN URTEURRENA

Kontakizunaren borroka

Abenduaren 5ean bi urte bete dira Nelson Rolihlahla Mandela hil zela. Hego Afrikako apartheidaren aurkako borrokaren –baita armatua ere– aurpegi ezagunena da *Madiba*. Robben Uharteko kartzelan 27 urte gatu izan zuten “terrorista” bakearen aldeko ikurretako bat da egun mundu osoan.

EGILEA: VISUALIZING IMPACT / ITZULPENEA: AXIER LOPEZ

AIARALDEA KOMUNIKAZIOA

Adierazpen instituzionalari ekimen sozialeko euskaltegien erantzuna

Argia

@argia

Eusko Jaurlaritzak eta beste zazpi erakundek abenduaren 3an, Euskararen Nazioarteko Egunean, euskaldun berriak ospakizunen ardatz hartu nahi izan zituzten, besteak beste hizkuntza askatasun efektiborako aitzindari direlako.

Adierazpen instituzionalaren arabera, "hizkuntza askatasun efektiborako eta demokrazia linguistiko iraunkorrerako bidean aitzindari izan dira euskaldun berriak. Euskarak irabazitako hitzun bakoitzak euskaraz aritzeko aukerak zabaltzen dizkie bere inguruko gainerako hiztunei. Gure bizikidetzaren oinarri nagusietarikoa da hizkuntza eskubideak bermatzea eta errespetatzea, inor ez behartzea hizkuntzaz aldatzera".

Ekimen sozialeko euskaltegiek adierazpenari erantzun diote esanez, euskaldun berriak bezala irakasleek ere egunen batean gorazarrea eta zerbait gehiago beharko dutela: "Ez da nahikoa herriko plazari 'euskaltegetako euskara

irakaslea' izena jartzearekin. Behingogatik lana duintasunez egiteko baliabideak eskaini behar dira; bai, horrela egingo da egoki gorazarrea. Dagoeneko ez gara konformatzen estrategikoak garelako entzutearekin. Ezin dugu horrela jarraitu".

Medikuntzako ikasleak ere, haserre

Bestalde, EHUko Leioako Medikuntza eta Odontologia fakultateko ikasleek ere gogor kritikatu dute dekanotzak euskararekiko duen jarrera, Euskararen Egurenaren harira: "Ezin uler daiteke lau hamarkadetan dekanotzatik euskararen alde egin den ekimen ia bakarra lipdub-a eta narrazio lehiaketa izatea. Horregatik, osasungintzako karrerak euskaraz ikastea posible izan dadin urteko 365 egunetan lan egiten dihardugunoi adarjotzea iruditzen zaigu dekanotzaren jarrera. Berez, ekimena bide onetik doa, baina lan hutsala izango da jarraipenik ez badauka. Hortaz, ez dugu inolaz ere onartuko dekanotzak hura baliatzea bere burua zuritzeko eta euskararen aldeko irudi faltsu bat ikusarazteko".

EKONOMIAREN TALAIAN

Alda dezagun sistema eta ez klima

Juan Mari Arregi

Milioika lagun ari dira mundu osoan mobilizatzen, baita Euskal Herrian ere, lurraren berotzeak sorturiko klima aldaketak mehatxaturik dagoen gure planetaren defentsan. Askoz garbiagoak eta jasangarriagoak diren energia berriztagarrien aurrean, erregai fosilak sustatzen (petrolio, ikatza eta gasa) dituen sistemaren biktima da planeta. Etengabeko degradatzea ikusita 1980tik klimari buruzko mundu mailako gailurrak egiten dira, baina ez dira gutxienezko adostasunak lortu, bereziki AEBak, Txina eta EB buru diren industria- lizaturiko herrialdeen artean. Egun batzuk barru amaituko da Parisen munduko 195 herrialde bildu dituen klimaren azken gailurra. Baina beldur gara berriz ere ez ote den porrota izango, edo asko jota, "asmo onen" argazkia baino ez, duela 35 urtekoa bezalaxe.

Zergatik ez da aurrera egiten sistema aldatu eta energia berriztagarriak erabiltzeko bidean? Beti bezala, arrazoi ekonomikoak daude tartean. Munduko gobernu guztien atzean multinazional handiak daude. Erakunde horiek ez ditu inork aukeratu, baina gobernuei euren energia sistema inposatzen diete. Eta gaur, erregai solidoetan besterik ez dute negoziarik ikusten. Berriztagarrien alde egingo balute, haien pribilegioak arriskuan jarriko lituzkete. Aldaketa klimatikoaz hitz egingo dute negozio-aukera bihurtzen denean (bio-erregaiak, deribatuen merkatua, hondamendientzako aseguruak, labore inteligenteak...), ez lehenago.

Bitartean, aldaketa klimatikoa dagoenik ere uko egiten dute eta milioika diru inbertitzen dute euren ideiak zabaltzeko. Parisen, lobby negazionistak jo eta su ari dira, eta hala segiko dute gailur gehiago antolatuz, argazkia atera eta euren sistemari eusteko.

CRIMENESDEODIO.INFO

Espainiako Estatuko gorroto krimenen lehen mapa aurkeztu dute

ERASOAK. Ondorengo erasoak bildu dituzte mapan: arrazistak, xenofoboak, antisemitak, islamofoboak, ijitoen aurkakoak, misoginoak, homofoboak, aporofobikoak, erlijiosoak, ideologikoak, arrazistak, identitate eta generokoak. Azken 25 urteetan 86 gorroto krimen kasu eta 88 hildako zenbatu dituzte, Euskal Herriko hiru kasu barne: Angel Berruetaren hilketa Iruñean, Alejo Aznarrena Getxon eta Luis C.A.-rena Oleretan. Lehena gorroto ideologiko bezala sailkatu dute. Beste biak aporofobia kasu gisa (txiroen kontrako gorrotoa): etxegabeak ziren.

Durangoko Azoka itxi ostean, kontuak egiteko ordua

Gorka Bereziartua Mitxelena

@boligorria

Durangoko ajearekin hasi du astea euskal kulturak: joan da 50. edizioa eta balantzea egiten hasiz gero buru adina aburu izango dira. Gauza batzuk ordea, nekez eztabaidatuko dizkizu inork.

Edukiz betea

Identitate-krisia bizi izan zuen Azokak be-
roaldi ekonomikoko urteen hondarrean. Kontsumo hutsa? Eta jendeak erosteari uztean, zer? Ahotseneako ekimen paraleloek bete dute edukiz osteraz azken urteetan. Horrek salbatu du.

Ez daitezela erosleak falta

Euskal kulturgintzan dihardutenentzat Durango urteko kontuak txukuntzeko aukera da. Azokaren foku mediati-
koak hurbiltzen ditu euskal kulturari urrutetik begiratzen diote-
nak ere: orain kontuak egitea tokatzen da.

Pribatuan, mesedez

Azokaren inguruan antolatutako solasaldiek zeresana eman arren, Durangoko eztabaida kultural interesgarri-
nak Landako eta Plate-
ruena atzean utzita ger-
tatzten dira, Palentzia aldeko taberna koxkor batean, izenik gogoratu nahi ez dudana.

IBERDROLA

25 milioi

euroko isuna jarri diote Iberdrola transnazio-
nal bizkaitarrari, argindarraren tarifa %10 baino gehiago handitzeko amarru egin izana leporatuta.

21,5 milioi

euro irabazi zituen Iberdrolak, egindako iruzurrari esker. 2014an lortutako mozkinen %1 dira ordaindu beharreko 25 milioiak.

ANDOAINGO UDALA ERRAUSTEGIAREN ALDE

Azaroaren 26an egindako osoko batzarrean, EAJ eta PSEko zinegotzien botoari esker Andoaingo Udalak bere babesa eman dio Gipuzkoako Foru Aldundiak Zubietan eraiki nahi duen errauste plantari.

BERGARAN ETA ESKORIATZAN 5. EDUKIONTZIA GARAILE

Hondakinen bilketa sistemari buruzko kontsultak egin dituzte Bergaran eta Eskoriatzan. Herritarrek bietan egin dute txip bidezko bosgarren edukiontzia alde..

GENERO INDARKERIAREN KONTRA KOMIKIA

Emakumeek sufritzen duten ziber-indarkeria salatu eta gazteei mezu alternatiboa helaraztea da komikiaren xedea. Maitasun erromantikoaren mitoez, kontrolaz, errespetuaz, enpatiaz... dihardu.